

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму
Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)
другого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література), додаткова
предметна спеціальність 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська)),
підготовлену для впровадження в Сумському державному педагогічному
університеті імені А. С. Макаренка

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література), додаткова предметна спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), представлена Сумським державним педагогічним університетом імені А. С. Макаренка, розроблена з урахуванням вимог ринку праці та динамічних процесів в освітній галузі.

Освітньо-професійна програма орієнтована на формування у випускників загальних та фахових компетентностей майбутніх вчителів української мови і літератури, англійської мови для успішного здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження; на оволодіння фундаментальними знаннями фахових дисциплін та навичками навчання української мови і літератури, англійської мови в ЗЗСО.

Визначені програмою інтегральна компетентність, загальні та фахові компетентності, програмні результати навчання засвідчують високий рівень професійної підготовки випускників, забезпечують достатньо широке поле їх професійної діяльності та високу конкурентоспроможність на ринку праці.

Послідовність вивчення дисциплін, перелік та обсяг обов'язкових та вибіркових дисциплін відповідають Структурно-логічній схемі ОП і покликані сприяти забезпеченню відповідності програмних результатів навчання запитам роботодавців. Вимоги до змісту, оновлення, реалізації компетентнісного підходу ОПП створюють умови для всебічного розвитку особистості здобувача.

Рецензована освітньо-професійна програма передбачає створення умов для академічної мобільності в навчанні у провідних закладах вищої освіти України.

Освітньо-професійна програма підготовки магістрів у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка відповідає сучасному рівню розвитку науки та практики освітньої діяльності, що дозволяє рекомендувати до використання цієї програми для підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література), додаткова предметна спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Рецензент *О. М. Деменко*, директор КУ Сумська спеціалізована школа І-ІІІ ступенів №7 імені Максима Савченка Сумської міської ради

Рецензія

на проєкт освітньо-професійної програми
Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)
другого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література),
Додаткова предметна спеціальність 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська))

Нова освітня реальність, соціальний запит на якість освіти і формування ключових компетентностей учнівської молоді, перехід до Нової української школи актуалізують потребу в підготовці учителів, які володіють здатністю розв'язувати складні завдання і проблеми інноваційного та дослідницького характеру у процесі професійної діяльності в галузі філологічної освіти та науки, або навчання, що передбачає удосконалення наявних та набуття нових цілісних знань із лінгвістики, теорії літератури, лінгводидактики, умінь і навичок професійно-педагогічної комунікації державною та іноземною (англійською) мовою.

У таких умовах заклади вищої педагогічної освіти, зокрема СумДПУ імені А.С. Макаренка прагнуть відповісти на суспільний запит щодо підготовки такого вчителя, який буде здатен працювати в сучасному освітньому середовищі.

У зв'язку з цим відзначаємо, що в представленій освітньо-професійній програмі враховані суспільні виклики, які є предметом обговорень, моніторингу, звернень педагогічної спільноти: сфокусовано увагу на англійській складовій при визначенні необхідних компетентностей та результатів навчання. Серед загальних компетентностей, які представлені у програмі, відзначимо і такі, як здатність дотримуватися правил академічної доброчесності; здатність цінувати різноманітність та мультикультурність світу, керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співпраці, спілкуватися іноземною мовою, використовувати знання іноземної мови у професійній діяльності, здатність розуміти еволюційний шлях розвитку української та англійської мови та мовознавства, володіння іноземною мовою та здатність навчати іноземній мові, враховуючи мету (практичну, освітню, виховну), вікові та індивідуальні особливості школярів.

На виконання таких вимог на вивчення освітнього компонента «Англійська мова»: відведено 14 кредитів, освітній компонент «Методика навчання англійської мови» опановується обсягом 3 кредити.

Для здобувачів освіти запропоновано як виробничу практику з української мови і літератури у закладах загальної середньої освіти (4,5

кредитів), так і виробничу педагогічну практику з англійської мови в загальноосвітніх закладах (4,5 кредитів)

Структура та зміст програми засвідчують розуміння розробниками актуальних проблем сучасної лінгвістики й літературознавства, дидактики і психології. До переваг ОПП відносимо врахування вимог потенційних роботодавців при формуванні дисциплін професійного циклу.

Отже, рецензована освітньо-професійна програма має необхідні структурні та змістові складові, відповідає основним критеріям якості вищої освіти, а також сучасному рівню розвитку філологічної й педагогічної та може бути рекомендована для впровадження в Сумському державному педагогічному університеті імені А.С.Макаренка.

Рецензент –

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогічних наук,
освітнього і соціокультурного менеджменту,
професор кафедри практики англійської мови
Черкаського національного університету
імені Богдана Хмельницького

С.С.Данилюк

Підпис <i>Данилюк С.С.</i>
ЗАСВІДЧУЮ
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
<i>Данилюк С.С.</i> Начальник відділу кадрів
_____ 20__ р.

Рецензія
на освітньо-професійну програму
Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)
другого вищого рівня освіти

Рецензовану освітньо-професійну програму для підготовки фахівців другого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка розроблено й оновлено робочою групою викладачів кафедр української мови і літератури, практики англійської мови Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка.

На сучасному етапі розбудови Нової української школи провідні педагогічні навчальні заклади мають відповісти на суспільний запит підготовки такого вчителя, який буде здатен працювати в новітньому освітньому середовищі. У зв'язку з цим відзначаємо, що в представленій освітньо-професійній програмі враховані суспільні виклики.

Констатуємо, що освітньо-професійна програма ґрунтується на положеннях Закону України «Про вищу освіту», зокрема статтях, які визначають сутність освітньо-професійної програми, особливості другого (магістерського) рівня, компетентнісний підхід до організації навчання; враховує вимоги Національної рамки кваліфікацій, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341.

Метою освітньо-професійної програми, як зазначається в документі, є забезпечення фундаментальної теоретичної і практичної підготовки для набуття здатності виконувати професійні завдання і обов'язки науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі української та англійської філології, педагогіки та методики середньої та вищої освіти; набуття здатності до самостійної науково-педагогічної діяльності.

Автори програми акцентують її основний фокус на підготовці фахівця, який може виконувати професійні функції учителя української мови і літератури, учителя англійської мови. Випускник програми може продовжувати навчання на третьому рівні освітньо-наукового циклу вищої освіти – на 8-му кваліфікаційному рівні НРК, підвищувати свій науковий рівень в аспірантурі закладів вищої освіти і науково-дослідних установ України та за кордоном; набути часткових кваліфікацій за іншими спеціалізаціями в системі післядипломної освіти.

Освітньо-професійна програма, як показує аналіз, чітко структурована. Зокрема, програма містить необхідний опис придатностей випускників до

працевлаштування та подальшого навчання, викладання та оцінювання, програмних компетентностей (інтегральної, загальних, фахових), програмних результатів навчання тощо.

Професійні (фахові) компетентності закономірно містять здатність осмислювати мистецтво слова як систему, розуміти еволюційний шлях розвитку української та англійської мови та мовознавства, української / світової літератури та літературознавства; здатність виконувати різні види лінгвістичного, літературознавчого аналізу, до опанування технології роботи з фаховим текстом, реферувати, анотувати, редагувати, перекладати, укладати, нормативно вживати засоби наукової мови; здатність орієнтуватися в основних тенденціях суспільного життя, мовної, літературної освіти та визначати власну позицію, вивчати, критично осмислювати й упроваджувати у власну педагогічну та наукову діяльність передовий український та світовий досвід відомих науковців та вчителів з метою вибору шляхів вирішення проблем в освітньому процесі тощо.

Нова українська школа передбачає, що майбутній учитель української мови і літератури, англійської мови матиме важливі навички ефективно проектувати (відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу, розробляти навчально-методичні комплекси), проводити різні види занять, самостійну роботу за фахом в закладах освіти з урахуванням знань про індивідуально-вікові особливості молоді, виконувати комплексний дослідницький проект з актуальних проблем філології, методики та інших, суміжних із філологією, галузей знань; брати участь в різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії).

Відзначимо, що ОК програми логічно й послідовно удосконалені: так, збільшено кількість кредитів на вивчення ОК «Англійська мова» (відведено 14 кредитів замість 7); уведено ОК «Методика навчання англійської мови» обсягом 3 кредити; ОК «Теорія літератури» змінено на ОК «Сучасна українська література: основні тенденції розвитку» (4 кредити); ОК «Методика викладання української мови у ЗВО» та «Методика викладання української літератури у ЗВО» замінено на ОК «Методика навчання української мови в закладах загальної середньої освіти»; «Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти» (кількість кредитів залишилась незмінною – 4 кредити). Склад вибіркових дисциплін програми також оновлений з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності.

Програма оновлена й в аспекті проведення практики (виробнича педагогічна практика з української мови і літератури у закладах загальної середньої освіти (4,5 кредитів) і виробнича педагогічна практика з англійської мови в загальноосвітніх закладах (4,5 кредитів). На написання кваліфікаційної роботи відведено 10 кредитів.

Розроблена освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) другого вищого рівня освіти відповідає сучасним вимогам до освітніх програм. Її реалізація дозволить якісно підготувати фахівців, які здатні компетентно вирішувати складні завдання інноваційного та дослідницького характеру в галузі мовно-літературної освіти або у процесі навчання, що передбачає проведення наукових досліджень.

Рецензент,
перший проректор
Херсонського державного університету,
доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри слов'янської філології
та світової літератури імені професора
О. Мішукова

С.А. Омельчук

Підпис *С.А. Омельчука*
підтверджую начальник ВК
Кудас и п.

Рецензія
на проєкт освітньо-професійної програми
Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)
другого рівня вищої освіти
за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література),
Додаткова предметна спеціальність 014 Середня освіта
(Мова і література (англійська)),
запропоновану в Сумському державному педагогічному університеті
імені А. С. Макаренка

Проєкт освітньо-професійної програми другого рівня вищої освіти Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) рецензуємо вдруге. Перший проєкт програми рецензували у 2018 році.

Ознайомлення з цим проєктом, безпосереднє спілкування з науково-педагогічними працівниками, гарантом програми дає підстави зробити такі висновки. Освітньо-професійна програма була розроблена і внесена кафедрами української мови і української літератури у 2018 р., оновлена і затверджена кафедрою української мови і літератури у 2019, 2020 рр. Програма буде впроваджуватися до розробки стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти з означеної спеціальності.

Рецензована освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій. Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньо-професійної програми, є штатними співробітниками Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, мають науковий ступінь і вчене звання, підтверджений рівень наукової та професійної активності.

Навчальний план, як показує аналіз, забезпечує набуття інтегральної, загальних і професійних (фахових) компетентностей, які дозволяють сформувати здатність до професійної діяльності та проведення наукового дослідження в закладах загальної середньої освіти. Зокрема, інтегральна

компетентність передбачає здатність розв'язувати складні завдання і проблеми інноваційного і дослідницького характеру у процесі професійної діяльності в галузі філологічної освіти та науки, або навчання, що передбачає удосконалення наявних та набуття нових цілісних знань із лінгвістики, теорії літератури, лінгводидактики, умінь і навичок професійно-педагогічної комунікації державною та іноземною (англійською) мовою.

За період 2019, 2020 рр. в ОПІ внесено такі зміни: відповідно до зауважень експертної групи збільшено кількість кредитів на вивчення освітнього компонента «Англійська мова»: відведено 14 кредитів (було 7 кредитів), така зміна відбулась за рахунок вилучення освітніх компонентів «Стильові тенденції в літературі кінця ХХ – ХХІ ст.» та «Сучасна риторика». Уведено освітній компонент «Методика навчання англійської мови» обсягом 3 кредити.

Унесено зміни в освітні компоненти: ОК «Теорія літератури» змінено на ОК «Сучасна українська література: основні тенденції розвитку» (4 кредити). ОК «Методика викладання української мови у ЗВО» та «Методика викладання української літератури у ЗВО» замінено на ОК «Методика навчання української мови в закладах загальної середньої освіти»; «Методика навчання української літератури в закладах загальної середньої освіти» (кількість кредитів залишилась незмінною – 4 кредити).

Виокремлено виробничі практики в закладах загальної середньої освіти: виробничу педагогічну практику з української мови і літератури у закладах загальної середньої освіти (4,5 кредитів) та виробничу педагогічну практику з англійської мови в загальноосвітніх закладах (4,5 кредитів)

Збільшено кількість кредитів на написання кваліфікаційної роботи (10 кредитів)

Відчуваю, що колектив ґрунтовно працює над тим, щоб надати міждисциплінарну підготовку. Запропонований перелік вибіркових дисциплін дозволяє поглибити мовно-літературну і методичну підготовку майбутніх учителів української мови і літератури.

Передбачено широкий вибір форм і методів: студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, індивідуально-творчий підхід, навчання на основі досліджень, навчання через практику в загальноосвітніх навчальних закладах; лекційні, у т.ч. мультимедійні, інтерактивні, практичні, семінарські заняття, тренінги).

Рецензована освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) підготовки здобувачів другого освітнього рівня вищої освіти – магістра відповідає сучасним вимогам до освітніх програм, а її реалізація дозволить якісно підготувати фахівця другого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література). Додаткова предметна спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Рецензент,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри методики навчання,
стилістики і культури української мови
Черкаського національного університету
імені Б. Хмельницького.

Симоненко Т. В.

підпис *Симоненко Т. В.*
ЗАСВІДЧУЮ
Черкаський національний
університет
імені Богдана Хмельницького
Резюме
Начальник відділу кадрів *Р*
20__ р.

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І – ІІІ СТУПЕНІВ
«ВАТУТІНСЬКИЙ ЛІЦЕЙ № 2 ІМ. М.Ф. ВАТУТІНА
ВАТУТІНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСТІ»
вул. Миру, 5А, м. Ватутіне, Черкаська область, 20250, тел. 6-11-49, e-mail:
vatschool_2@ukr.net**

Рецензія

**на освітньо-професійну програму другого рівня вищої освіти
Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова)
підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за
спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література)
Додаткова предметна спеціальність 014 Середня освіта (Мова і
література (англійська)), підготовлену викладачами кафедри
української мови і літератури Сумського державного педагогічного
університету імені А. С. Макаренка**

Подана на рецензію Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) Додаткова предметна спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка розроблена та внесена викладачами кафедрами української мови і української літератури (2018 р.), оновлена і затверджена кафедрою української мови і літератури (2020 р.) Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, упроваджувалася до розробки стандарту вищої освіти за відповідним рівнем вищої освіти з названої спеціальності. Освітньо-професійна програма враховує вимоги Закону України «Про вищу освіту», Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341.

Програма базується на основних положеннях Закону України «Про вищу освіту», враховує принцип компетентності в організації навчання у закладі вищої освіти. Науково-педагогічні працівники, залучені до реалізації освітньої складової освітньо-професійної програми, є штатними співробітниками Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка, мають науковий ступінь і вчене звання та підтверджений рівень наукової та професійної активності.

Освітня програма спрямована на підготовку здобувачів магістерського рівня, формування у випускників загальних та професійних (фахових)

компетентностей майбутніх учителів української мови і літератури, учителів англійської мови, формування висококваліфікованих фахівців у сфері закладів загальної середньої освіти, які здатні навчати учнів на високому методичному та професійному рівні, спираючись на сучасні досягнення мовознавчої та літературознавчої науки, методик навчання української мови і літератури, іноземної мови в закладах загальної середньої освіти. Чітке формулювання мети освітньої програми забезпечує раціональний розподіл змісту освітньо-професійної програми за групами компонентів та циклами підготовки. Програма є міждисциплінарною й охоплює цикл загальної підготовки, цикл професійної підготовки (обов'язкові дисципліни, дисципліни вільного вибору, практична підготовка), підсумкову атестацію – підготовку кваліфікаційної роботи. Програмою передбачено проведення виробничих (педагогічних) практик у ЗЗСО, що є основою для навчання за освітньо-професійною програмою підготовки доктора філософії (третій ступінь вищої освіти).

Навчальний план як основна складова освітньої програми забезпечує набуття загальних і професійних (фахових) компетентностей, які дозволяють сформувати здатність до професійної діяльності та проведення наукового дослідження в закладах загальної середньої освіти.

Структура навчання дисциплін збалансована. Дисципліни загальної підготовки належним чином корелюються з дисциплінами професійної підготовки.

Запропоновані вибіркові дисципліни розглядаємо як пріоритетні для спеціальності Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова), що переконує: виконання навчального плану рецензованої програми дозволяє набути професійні (фахові) компетентності для здійснення на робочому місці вчителя української мови і літератури, англійської мови інноваційної, професійно-практичної, організаційно-освітньої діяльності, розширення можливостей для глибшого оволодіння сучасною методологією та методиками мовно-літературознавчих дисциплін.

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) оптимізує загальні навички та уміння усної та письмової презентації наукової та навчально-освітньої діяльності здобувача вищої освіти шляхом застосування сучасних технологій у науковій діяльності, в організації та проведенні навчальних занять, педагогічної практики у ЗЗСО.

Невід'ємною складовою програми є забезпечення проведення власного наукового дослідження за спеціальністю Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) у контексті підготовки кваліфікаційної роботи, яка є свідченням набутих практичних умінь і навичок, необхідних у майбутній професійній діяльності.

Освітньо-професійна програма Середня освіта (Українська мова і література. Англійська мова) підготовки здобувачів вищої освіти на другому (магістерському) рівні відповідає сучасним вимогам до освітніх програм, а її реалізація дозволить якісно підготувати фахівця другого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Українська мова і література) Додаткова предметна спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)).

Учитель української мови і літератури,
вчитель-методист, відмінник освіти України

Кущенко Сергій Васильович

Директор

Юрій ГЛОБІН